

FLORISTICKÝ VÝZKUM

Mehchorosty rašelinišť v oblasti Boží Dar—Horní Blatná—Pernink
v Krušných horáchBryophyten der Moore im Gebiet von Boží Dar—Horní Blatná—Pernink
(Erzgebirge)

Jiří V á ň a

Katedra botaniky přírodovědecké fakulty University Karlovy, Benátská 2, Praha 2

Došlo 3. listopadu 1965

V letech 1961, 1962 a 1965 jsem prováděl botanický průzkum vrchovišť v oblasti, omezené zhruba trojúhelníkem Boží Dar—Horní Blatná—Pernink. Nashromáždil jsem značné množství dokladů mechorostů, které jednak potvrzují, jednak doplňují naše vědomosti o mechorostech této oblasti. Obdobně jako u rašelinišť v okolí Hory Sv. Šebestiána (VÁŇA 1965, 1966) jsem se rozhodl podat souborný obraz o bryofloře vrchovišť v uvedené oblasti jak na základě dosavadních literárních údajů, tak i na základě vlastních nálezů. Doklady, které jsem nashromáždil, jsou uloženy jednak v herbářích katedry botaniky přírodovědecké fakulty University Karlovy (PRC), jednak v mém soukromém herbáři.

Přírodní poměry

Studovaná rašeliniště se rozkládají v nejvyšší části Krušných hor v okrese Karlovy Vary (správní dělení z r. 1960). Východní část oblasti zhruba od Božího Daru ke Špičáku má v podloží vrchoviště fylitické horniny, ložiska vrchovišť v západní části mají v podloží žulu nebo leží na kontaktech fylitických hornin s žulou. Geologický podklad se projevuje i v odlišné morfologii povrchu vrchovišť. Ta vrchoviště, která mají v podloží fylitické horniny, jejichž zvětraliny umožňují stagnaci vyvěrající vody v široké oblasti, vytvářejí rozsáhlé komplexy (Mrtvý rybník, V rezervaci); vrchoviště s podkladem žulovým jsou soustředěna pouze na nejbližší okolí vývřů podzemní vody (Bludná aj.). Ve zkoumané oblasti jsou tato větší vrchoviště (názvy podle DOHNAL 1960 a DOHNAL et al. 1965):

Pod Klínovcem (Hochmoorfleck westl. des untersten der Sonnenwirbelhäuser) — jižně od silnice Boží Dar—Klínovec na okraji lesa v nadm. výšce 1120 m, asi 0,1 ha velké, porostlé řídkými smrky.

Visutý most (Pod Špičákem III) — jihovýchodně od Božího Daru mezi silnicemi Boží Dar—Myslivny a Boží Dar—Jáchymov v nadm. výšce 990—1000 m, asi 42 ha, téměř celé vytěženo.

V rezervaci (Pod Špičákem II, Reisszeche, Alte Schmiede, Mandschurei) — na východním svahu Špičáku, táhne se téměř až k Božímu Daru v nadm. výšce 990—1035 m, asi 105 ha, vegetace velmi pestrá (rašelinné louky, vlhký smrkový les, klečkové porosty aj.).

Na Blatenském příkopu (Pod Špičákem I) — jižně silnice Boží Dar—Myslivny, západně od odbočující lesní cesty na Špičák v nadm. výšce 970 m, asi 6 ha, porostlé klečí.

Na vrakách (Reithalde, Zuflucht, Lauterseifen, Mongolei) — severozápadně od Božího Daru mezi silnicí Boží Dar—Myslivny a potokem Černá v nadm. výšce 985—1015 m, asi 30 ha, téměř celé vytěženo.

Hubertky (Am Hahuplatz, Reithalde, Pechhütte, Potsefteich) — severozápadně od Božího Daru mezi potokem Černá a státní hranicí v nadm. výšce 990—1010 m, asi 25 ha, zčásti vytěženo, zčásti rašelinná louka.

U bunkru (Reithalde, Pillspitz, Hubertky I) — severně od silnice Boží Dar—Myslivny asi 2,5 km od Božího Daru v nadm. výšce 980 m, asi 17 ha, téměř celé vytěženo a porostlé smrkovým lesem.

Mrtvý rybník (Medvědice, Mauriziteich, Bärischteich) — západně od silnice Myslivny—Jáchymov v sedle mezi Špičákem a Hřebečnou v nadm. výšce 980—1030 m, asi 280 ha, většinou porostlé klečí, zčásti vytěženo.

Pod cestou — jižně od rašeliniště Mrtvý rybník na úpatí kóty 1031,9 v nadm. výšce asi 1020 m, asi 12 ha, celé porostlé smrkovým lesem.

Nad Černou III (Urmoor bei Försterhäuser) — severozápadně od osady Myslivny v nadm. výšce 950 m, asi 12 ha, převážně porostlé klečí.

Nad Černou II (Moorwald bei Seifen) — severovýchodně od osady Rýžovna v údolí potoka Černá v nadm. výšce 940 m, asi 24 ha, porostlé smrkovým lesem.

Nad Černou I (Seifner Moorwiesen) — severně od osady Rýžovna v nadm. výšce 940 m, asi 14 ha, porostlé lučními porosty.

Bludná (Ober-Irrgang, Irrgang) — jihovýchodně od osady Bludná v nadm. výšce 1030 až 1040 m, asi 48 ha, asi polovina vytěžena, zbytek kryje klečový porost.

Smrčina (Unter-Irrgang) — jihozápadně od osady Bludná, jižně od silnice Rýžovna—Horní Blatná v nadm. výšce 970—980 m, asi 40 ha, zčásti kryto klečovým, zčásti smrkovým porostem.

Černý rybník (Schwarzensteich) — jižně od rašeliniště Smrčina v nadm. výšce 985 m, asi 10 ha, kryté smrkovým lesem.

Totenbach (Schneeberg) — severozápadně od osady Bludná v nadm. výšce 940—950 m, asi 12 ha, téměř celé vytěženo.

Lesík (Lossighäuserheide) — severně od Abertam na jihovýchodním svahu hory Lesný v nadm. výšce 945 m, asi 17 ha, celé vytěženo.

Perninkské rašeliniště (Kieferheide, Bäringer Kieferheide) — severně od silnice Abertamy—Pernink v nadm. výšce 880 m, asi 70 ha, v současné době se těží až na malou část na západním okraji.

Pod Dračí skalou (Drachenstein) — podél železniční trati na severozápadním svahu Dračí skály v nadm. výšce 920 m, asi 8 ha, celé kryté smrkovým lesem.

Oceán (Ozean) — jižně od obce Pernink na úpatí Dračí skály v nadm. výšce 915—925 m, asi 115 ha, převážně porostlé klečí.

Buková dolina (Alte Fischerheid) — severozápadně od Perninku v sedle mezi Perninským vrchem a V. Doupnatom v nadm. výšce 980 m, asi 8 ha, porostlé ojedinělými klečemi.

Kromě uvedených vrchovišť je v oblasti celá řada drobných odumřelých vrchovištních ložisek, která však postrádají povětšinou vrchovištní vegetaci a jsou porostlé smrkovým lesem nebo lukami. Na rozdíl od oblasti v okolí Hory Sv. Šebestiána neleží na německé straně žádné větší vrchoviště, pouze malá ložiska na svazích Fichtelbergu.

Roční průměr srážek dosahuje ve zkoumané oblasti 1000—1300 mm. Vegetační perioda je krátká, od konce května do počátku září. Rostlinný kryt vrchovišť se příliš neliší od vrchovišť v oblasti Hory Sv. Šebestiána, proto se o něm zvlášť nezmiňuji.

Historie výzkumu území

Nejstarší údaje o mechorostech zkoumané oblasti nacházíme již u RABENHORSTA (1863). Většina údajů stejně jako v řadě dalších prací se vztahuje k rašeliništi V rezervaci, i když údaj zní často pouze Boží Dar (Gottsgab). Rabenhorst kromě nálezů svých uveřejňuje ještě nálezy několika dalších autorů (HANDTKE, WEICKER aj.). Další, rovněž ojedinělé a ne zcela přesné údaje přináší práce SITENSKÉHO (1891). Zde je uváděno z okresu Jáchymov, kam patří všechna rašeliniště východní poloviny oblasti, dvanáct druhů mechorostů, a to: *Sphagnum acutifolium* (= sekce *Acutifolia* s. str.), *S. cavifolium* (= *S. subsecundum* sp. coll.), *S. compactum*, *S. cymbifolium* (= sekce *Cymbifolia*), *S. girgensohnii*, *S. molle* (= *S. tabulare*), *S. squarrosum*, *S. variabile* (= sekce *Cuspidata*), *Odontoschisma sphagni*, *Drepanocladus exannulatus*, *D. fluitans* a *Scorpidium scorpidioides*; z okresu Horní Blatná, který zahrnuje všechna rašeliniště západní poloviny oblasti, pouze *Sphagnum girgensohnii*.

Další doplněk k vědomostem o rozšíření mechorostů v oblasti přináší práce BAUERA. Údaje z okolí Božího Daru jsou roztroušeny ojediněle v mnoha pracích, několik dokladů je vydáno jednak v BAUEROVě exsikátové sbírkě Bryotheca Bohemica, jednak v dalších exsikátových sbírkách (SCHIFFNER: Hepaticae europeae exsiccatae, Kryptogamae exsiccatae). O několik let později uveřejňuje několik údajů hlavně z rašeliniště V rezervaci MÖNKEMEYER (1905).

Stejně jako většinou vrchovišť v Krušných horách se vrchovišti ve zkoumané oblasti zabývá i RÖLL. Jeho druhý příspěvek k bryoflóře Krušných hor (1912) přináší řadu údajů z vrchoviště V rezervaci, ve čtvrtém příspěvku (1919) se kromě vrchovišť v okolí Spicáku zabývá i lokalitami Perninkské rašeliniště, Bludná a Smrčina. RÖLL si všímá hlavně rašeliničků a zčásti mechů, opomíjí játrovky. V oblasti sbíral dále i KOPSCHE, autor exsikátové sbírky Bryotheca Saxonica, kde je vydáno též několik mechů z oblasti.

Nejvíce údajů o mechorostech oblasti přináší práce KÄSTNERA a FLÖSSNERA (1933), kteří při fytoecologickém zpracování rašelinišť nashromáždili často i velmi cenný materiál.

Shrnutí a revisi většiny údajů jak publikovaných (BAUER, RÖLL, KÄSTNER, FLÖSSNER), tak i nepublikovaných nálezů (SCHIEDHAUER aj.) nacházíme ve zpracování saských játrovek (SCHADE 1924, 1936), rašeliničků (STOLLE 1938, 1940) a zčásti i ve zpracování saských mechů (RIEHLER

1926, 1927). Jmenování autoři měli k dispozici herbářový materiál zmíněných pracovníků a ve svých pracích zveřejňují též některé vlastní nálezy.

Přehled lokalit jednotlivých druhů

Barbilophozia attenuata (MART.) LOESKE — Vrchoviště u Božího Daru (SCHIEDHAUER in SCHADE 1924), sám jsem sbíral na lokalitách V rezervaci, Mrtvý rybník, Nad Černou III, Bludná, Smrčina a Oceán.

Barbilophozia barbata (SCHMID.) LOESKE — Mrtvý rybník (SCHADE 1936).

Barbilophozia floerkei (W. et M.) LOESKE — V rezervaci (KOPSCH in SCHADE 1924).

Barbilophozia kunzeana (HÜB.) K. M. — V rezervaci, na louce mezi travou nebo na mrtvém rašeliníku, též na stinných stěnách příkopů (RIEHMER et STOLLE in SCHADE 1924), na vlhkých loukách mezi mechem na jižní straně Špičáku (STOLLE et RICHTER, Hep. Sax. Exs. No 166, cf. SCHADE 1936), Pod Klínovcem (FLÖSSNER in KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, in SCHADE 1936, VÁŠA).

Bazzania trilobata (L.) LINDB. — V rezervaci, Mrtvý rybník (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933). Roste na všech vrchovištích v oblasti porostlých klečovým nebo smrkovým porostem.

Calypogeia meylanii Buch — Běžná na okrajích všech vrchovišť, porostlých klečovým nebo smrkovým porostem.

Calypogeia mülleriana (SCHIFFEN.) K. M. — Dosud neodlišována, sbíral jsem na lokalitách V rezervaci a Oceán.

Calypogeia neesiana (MASS. et CARR.) K. M. — V rezervaci (KÄSTNER in SCHADE 1936). Kromě této lokality jsem tento druh sbíral na vrchovištích Pod Klínovcem, Na vrakách, Mrtvý rybník, Nad Černou III, Bludná, Smrčina, Oceán a Buková dolina.

— var. *rotundifolia* K. M. — Stěny těžebních stěn na dolovišti (STOLLE in SCHADE 1936).

Calypogeia sphagnicola (ARN. et PERS.) WARNST. et LOESKE — Z oblasti dosud neznáma (cf. SCHADE 1936), sbíral jsem na vrchovištích V rezervaci, Mrtvý rybník, Nad Černou III, Bludná, Smrčina, Perninské rašeliníště, Oceán a Buková dolina.

Calypogeia trichomanis CORDA — Neuváděna, sbíral jsem na okrajích vrchovišť V rezervaci, Mrtvý rybník, Nad Černou III, Bludná, Smrčina, Oceán a Buková dolina.

Cephalozia bicuspidata (L.) DUM. — Pod Klínovcem (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933) — Na okrajích všech vrchovišť kromě lučních.

Cephalozia connivens (DICKS.) SPRUCE — Rašeliníště u Božího Daru (RIEHMER in SCHADE 1924), Mrtvý rybník (SCHADE 1936). Kromě rašeliníště Mrtvý rybník jsem ji sbíral dále na rašeliníštích V rezervaci, Bludná, Smrčina, Oceán a Buková dolina.

Cephalozia lammersiana (HÜB.) SPRUCE — Rašeliníště severně od Božího Daru (STOLLE, det. SCHADE in SCHADE 1924), V rezervaci (RIEHMER in SCHADE 1924). Hojný druh na každém vrchovišti v celé oblasti.

Cephalozia loitlesbergeri SCHIFFEN. — Bludná, Oceán (VÁŠA).

Cephalozia media LINDB. — Proti ostatním oblastem Krušných hor poměrně vzácná, nalezl jsem ji pouze na rašeliníštích V rezervaci, Mrtvý rybník, Nad Černou III a Oceán.

Cephalozia pleniceps (AUST.) LINDB. — Potůček v rašeliníšti V rezervaci (FLÖSSNER in KÄSTNER et FLÖSSNER 1933 et in SCHADE 1936).

Cephalozia elachista (JACK) SCHIFFEN. — Mrtvý rybník (cf. VÁŠA 1965), dále jsem sbíral na vrchovišti Oceán, což je pátá lokalita na území ČSSR.

Cephalozia subdentata WARNST. — Vrchoviště Oceán. Toto je třetí lokalita v Krušných horách. Tento druh, na rozdíl od druhu předchozího, který se chová jako prvek atlantský, bude na území ČSSR na rašeliníštích dosti hojný, avšak je dosud přehlížen pro svoji drobnost.

Chiloscyphus pallescens (EHRH.) DUM. var. *fragilis* (ROTH) K. M. — Potok v rašeliníšti V rezervaci (FLÖSSNER in SCHADE 1936). V rezervaci (MÖNKEMEYER 1905), sám jsem sbíral na všech lučních partiích rašeliníště V rezervaci.

Chiloscyphus polyanthus (L.) CORDA — Na pramenitých loukách severně od Božího Daru (quasi var. *erectus* fo. *minor* SCHIFFEN.; BAUER 1900a, BAUER; Bryotheca Boh. No 293, SCHIFFEN.; Hep. eur. exs. No 300).

Gladopodiella fluitans (NEES) BUCH — V rezervaci (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, VÁŠA), Mrtvý rybník (KÄSTNER in SCHADE 1936).

Gymnocolea inflata (HUDS.) DUM. — V rezervaci (HANDTKE in RABENHORST 1863, in BAUER 1893; SCHORLER in SCHADE 1924; BAUER 1898a, BAUER; Bryoth. Boh. No 183, Kryptogamae exsiccatae No 693; MÖNKEMEYER 1905, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, cf. SCHADE 1936, VÁŠA), Pod Klínovcem, Mrtvý rybník, Perninské rašeliníště, Bludná (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, cf. SCHADE 1936, VÁŠA), Na Blatenském příkopu, Na vrakách, Smrčina, Oceán a Buková dolina (VÁŠA).

Harpanthus flotowianus NEES — V rezervaci (MÖNKEMEYER 1905, in SCHADE 1924), rašeliníště u Božího Daru (KOPSCH in SCHADE 1924), pramenité louky severně od Božího Daru (STOLLE in SCHADE 1924; BAUER 1898a et BAUER: Bryotheca Boh. No 189, Kryptogamae exsiccatæ No 755 — oboje jako var. *uliginosus* SCHIFFEN.).

Jungermannia sphaerocarpa Hook. var. *amplexicaulis* (DUM.) K. M. — Doloviště u Božího Daru (HANDTKE in RABENHORST 1863, in BAUER 1893 et in SCHADE 1924).

Kurzia pauciflora (DICKS.) GROLLE [= *Telaranea setacea* (WEB.) K. M.] — V rezervaci (FLÖSSNER in KÄSTNER et FLÖSSNER 1933).

Lepidozia reptans (L.) DUM. — Na okrajích všech vrchovišť běžně.

Lophocolea bidentata (L.) DUM. — Pod Klínovcem, V rezervaci (VÁŇA).

Lophocolea heterophylla (SCHRAD.) DUM. — Mrtvý rybník (FLÖSSNER in SCHADE 1936), běžně na pařezích v celé oblasti.

Lophozia longiflora (NEES) SCHIFFEN. — Na břehu potůčku v rašeliníšti severozápadně od Božího Daru (LANGE in SCHADE 1936).

Lophozia ventricosa (DICKS.) DUM. — V rezervaci (FLÖSSNER in SCHADE 1936), Pod Klínovcem (VÁŇA).

Lophozia wenzelii (NEES) STEPH. — Rašeliníště severně od Božího Daru (STOLLE in SCHADE 1924), sbíral jsem na rašeliníštích V rezervaci, Mrtvý rybník, Nad Černou III, Bludná a Oceán.

Marchantia polymorpha L. — V rezervaci (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933).

— var. *aquatica* NEES — V rezervaci (VÁŇA).

Mylia anomala (Hook.) GRAY — V rezervaci (BAUER 1900b, BAUER: Bryotheca Boh. No 184, SCHIFFEN: Hep. eur. exs. No 247 quasi var. *turfosa* SCHIFFEN., STOLLE — cf. SCHADE 1924, KÄSTNER in KÄSTNER et FLÖSSNER 1933 et in SCHADE 1936, VÁŇA), Pod Klínovcem (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), Mrtvý rybník (KÄSTNER in KÄSTNER et FLÖSSNER 1933 et in SCHADE 1936, VÁŇA), Bludná (KÄSTNER in SCHADE 1936, VÁŇA), doloviště u Božího Daru (STOLLE et LANGE, Hep. Sax. exs. No 170, cf. SCHADE 1936), Na vrakách, Na Blatenském příkopu, Nad Černou III, Smrčina, Perninské rašeliníště, Pod Dračí skalou, Oceán a Buková dolina (vše VÁŇA).

Odontoschisma denudatum (MART.) DUM. — Boží Dar (RABENHORST sensu BAUER in SCHADE 1924); jde asi o omyl, neboť RABENHORST (1863) tento druh neuvádí.

Odontoschisma sphagni (DICKS.) DUM. — Boží Dar (RABENHORST 1863, SITENSKÝ 1891 in BAUER 1896b et in SCHADE 1924).

Pellia neesiana (GOTTSCHE) LIMPR. — V rezervaci (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, VÁŇA), Hubertky (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933).

Pellia sp. — V rezervaci (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933).

Ptilidium ciliare (L.) NEES — Pod Klínovcem, V rezervaci, Mrtvý rybník (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), sbíral jsem na všech vrchovištích porostlých klečí či smrkem.

Ptilidium pulcherrimum (WEB.) HAMPE — Na kmenech klečí a smrků na většině vrchovišť.

Riccardia pinguis (L.) GRAY — Severně od Božího Daru (STOLLE in SCHADE 1924), louka v rašeliníšti u Božího Daru (KÄSTNER in SCHADE 1936).

Scapania irrigua (NEES) DUM. — V rezervaci (KÄSTNER in KÄSTNER et FLÖSSNER et in SCHADE 1936).

Scapania sp. — V rezervaci (MÖNKEMEYER 1905 — cf. SCHADE 1924, MÜLLER (1905, p. 136 et tab. 45, fig. 9) ji označil jako přechodnou formu mezi druhy *Scapania undulata* (L.) DUM., *S. paludosa* K. M. a *S. irrigua* (NEES) DUM.

Amblystegium serpens (HEDW.) BR. eur. — Na pařezích a basích smrků na okrajích vrchovišť.

Anisothecium palustre (DICKS.) HAGEN. — Boží Dar (BAUER 1900a), vlhké louky u Abertam (SCHMIEDL in BAUER 1900a), V rezervaci (MÖNKEMEYER 1905, RÖLL 1912, 1919 — cf. RIEHMER 1926, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), Hubertky (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933); tento druh jsem sbíral na lučních partiích V rezervaci, Perninského rašeliníště a rašeliníště Hubertky.

Atrichum undulatum (HEDW.) P. B. — Ojedíněle podél potůčků v rašeliníšti V rezervaci.

Allacomnium palustre SCHWAEGR. — V rezervaci (BAUER 1900a, MÖNKEMEYER 1905, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), Pod Klínovcem, Mrtvý rybník, rašeliníště jižně od Špičáku (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), Perninské rašeliníště, Bludná, Smrčina (RÖLL 1919), kromě všech zmíněných lokalit jsem tento druh sbíral na rašeliníštích Na vrakách, Hubertky, Na Blatenském příkopu, Oceán a Buková dolina.

Breidleria pratensis (KOCH) LOESKE — V rezervaci (MÖNKEMEYER, RÖLL 1919, STOLLE — cf. RIEHMER 1927, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, VÁŇA).

Bryum pseudotriquetrum (HEDW.) SCHWAEGR. — V rezervaci (RÖLL 1912, 1919, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, VÁŇA), Hubertky (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933).

Bryum weigelii SPRENG. — V rezervaci (RÖLL 1912, STOLLE — cf. RIEHMER 1927, VÁŇA).

Calliergon cordifolium (HEDW.) KINDB. — V rezervaci (MÖNKEMEYER 1905 — cf. RIEHMER 1927), sbíral jsem na loukách téhož rašeliníště.

- Calliargon giganteum* (SCHIMP.) LINDB. — V rezervaci, potůček (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933).
- Calliargon stramineum* (DE NOT.) KINDB. — Boží Dar (BAUER 1897a), V rezervaci (MÖNKEMEYER 1905, RÖLL 1912, 1919, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), Bludná, Smrčina (RÖLL 1919), Pernínský rašeliníště (RÖLL 1919, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), rašeliníště na jižním okraji Špičáku (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933). Tento druh se vyskytuje na všech vrchovištích i rašeliných lukách v oblasti.
- Calliargonella cuspidata* (HEDW.) LOESKE — V rezervaci, Hubertky (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), Pernínský rašeliníště, Bludná, Smrčina (RÖLL 1919). Roste na všech rašelinných lukách v oblasti a na všech lučních partiích vrchovišť.
- Campylium stellatum* (HEDW.) LANG et C. JENSEN — Boží Dar (STOLLE in RIEHMER 1927), V rezervaci, Hubertky (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, VÁŇA).
- Climacium dendroides* (HEDW.) WEB. et MOHR. — V rezervaci (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, VÁŇA), kromě toho na rašelinných lukách.
- Dicranella cerviculata* (HEDW.) SCHIMP. — V rezervaci (BAUER 1900a, BAUER: Bryoth. Boh. No 7), na rašeliníštích u Božího Daru hojně (MÖNKEMEYER 1905), Pernínský rašeliníště (BAUER 1900a, RÖLL 1919), Bludná, Smrčina (RÖLL 1919). Tento druh je velmi obecný na obnažených rašelině v celé oblasti.
- Dicranella heteromalla* (HEDW.) SCHIMP. — V lesích na okrajích vrchovišť.
- Dicranodontium denudatum* (BRID.) HAGEN — Na okrajích vrchovišť V rezervaci, Mrtvý rybník, Nad Černou III a Oceán.
- Dicranum bergeri* BLAND. — Boží Dar (WEICKER, HANDTKE, RABENHORST in RABENHORST 1863, MÖNKEMEYER 1905, DOMIN 1907, HÜBNER in RIEHMER 1926), Pernínský rašeliníště, Bludná (RÖLL 1919). Tento druh jsem sbíral na lokalitách V rezervaci, Mrtvý rybník, Nad Černou III, Bludná a Oceán.
- Dicranum bonjeani* DE NOT. — Louky u Božího Daru (BAUER 1898a), rašeliníště u Božího Daru (KOPSCHE: Bryoth. Sax. No 211).
- Dicranum scoparium* HEDW. — V rezervaci, Pod Klínovcem, Mrtvý rybník (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), tento druh je zcela obecný v celé oblasti.
- Drepanocladus aduncus* (HEDW.) MÖNK. — Pernínský rašeliníště, Bludná, Smrčina (RÖLL 1919).
- var. *kneiffii* (SCHIMP.) MÖNK. — Pernínský rašeliníště, Bludná, Smrčina (RÖLL 1919).
- Drepanocladus exannulatus* (BR. eur.) WARNST. — Boží Dar (ŠITENSKÝ 1891), V rezervaci (MÖNKEMEYER 1905, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), Pernínský rašeliníště, Bludná, Smrčina (RÖLL 1919). Tento druh i jeho formy jsou běžné na rašelinných lukách, např. na rašeliníšti V rezervaci.
- var. *pinnatus* MÖNK.:
- — fo. *capillacea* MÖNK. — Boží Dar (MÖNKEMEYER in BAUER: Musci eur. exs. No 1509).
- — fo. *serratus* MÖNK. — Luční příkopy u Božího Daru (KOPSCHE: Bryoth. Sax. No 281).
- — subfo. *submersa* — Boží Dar (BAUER: Musci eur. exs. No 1501, 1503).
- — — subfo. *purpurascens* — V rezervaci (MÖNKEMEYER 1905, RÖLL 1912, 1919 — cf. RIEHMER 1927).
- — — subfo. *versicolor* — Boží Dar (KOPSCHE: Bryoth. Sax. No 171).
- — subvar. *sphagnetorum* MÖNK. — Boží Dar (KOPSCHE: Bryoth. Sax. No 170).
- — subvar. *tenuis* MÖNK. — Boží Dar (BAUER: Musci eur. exs. No 1481).
- — subvar. *rotae* (DE NOT.) MÖNK. — Luční příkopy u Božího Daru (MÖNKEMEYER 1905), V rezervaci (MÖNKEMEYER, RÖLL in RIEHMER 1927).
- — fo. *falcifolius* MÖNK. — Boží Dar (MÖNKEMEYER in BAUER: Musci eur. exs. No 1511, BAUER: Musci eur. exs. No 1510).
- var. *brychidictus* (RENAULD) MÖNK. — Boží Dar (BAUER: Musci eur. exs. No 1514), V rezervaci (RÖLL 1912, 1919).
- — fo. *orthophyllus* MÖNK. — V rezervaci (RÖLL 1912, 1919).
- Drepanocladus fluitans* (HEDW.) WARNST. — Boží Dar (ŠITENSKÝ 1891), V rezervaci (RÖLL 1912, 1919, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), Pernínský rašeliníště, Bludná, Smrčina (RÖLL 1919), Pod Klínovcem, Hubertky, Mrtvý rybník (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933). Běžný druh na všech vrchovištích.
- fo. *submersus* MÖNK. — V rezervaci (MÖNKEMEYER 1905).
- fo. *gracilis* MÖNK. — V rezervaci (RÖLL 1912, 1919 — cf. RIEHMER 1927).
- fo. *jeanbernati* MÖNK. — V rezervaci (RÖLL 1912, 1919).
- fo. *holleri* SANIO — V rezervaci (RÖLL 1912, 1919).
- fo. *elatus* MÖNK. — V rezervaci (RÖLL 1912, 1919).
- var. *falcatus* (SCHIMP.) WARNST. — V rezervaci (RÖLL 1919).
- fo. *alpinus* MÖNK. — V rezervaci (MÖNKEMEYER 1905, RÖLL 1912, 1919 — cf. RIEHMER 1927).

- — — subfo. *subortophyllus* — V rezervaci (MÖNKEMEYER 1905).
- — fo. *bohemicus* PODP. — V rezervaci (RÖLL 1912, 1919).
- — fo. *submersus* MÖNK. — V rezervaci (BAUER; Musci eur. exs. No 1475, 1477).
- *Drepanocladus revolvens* (SWARTZ, C. MÜLL.) MÖNK. — Pernínské rašeliniště (SCHORLER in RIEHMER 1927).
- var. *intermedius* (LINDB.) GROUT — V rezervaci (RÖLL 1912, 1919, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), Hubertky (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933). Na obou uvedených lokalitách jsem též tento druh sbíral.
- Drepanocladus uncinatus* (HEDW.) WARNST. — Na kmenech stromů na okrajích rašelinišť.
- Drepanocladus vernicosus* (LINDB.) WARNST. — V rezervaci (VÁŠA).
- Funaria hygrometrica* HEDW. — Běžné na spáleništích i v oblasti vrchovišť.
- Hylocomium splendens* (HEDW.) BR. eur. — Pod Klínovcem, V rezervaci, Mrtvý rybník (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), tento druh jsem sbíral na okrajích rašelinišť V rezervaci, Bludná a Oceán.
- Leptodictyum riparium* (HEDW.) WARNST. — Potůček na rašeliništi V rezervaci (MÖNKEMEYER 1905).
- Mnium affine* BLAND. — Rašelinné louky V rezervaci.
- Mnium cinclidioides* HÜB. — U Bežího Daru (BAUER 1893 — HAMPE sensu JURATZKA, DOMIN 1907), V rezervaci (WEICKER, HANDTKE, LOESCHKE, RABENHORST in RABENHORST 1863, BAUER 1896, 1897b, SCHAUER in BAUER 1900 a, BAUER in Bryoth. Boh. No 128, MÖNKEMEYER 1905, STOLLE in RIEHMER 1927, KOPSCH; Bryoth. Sax. No 148, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933). V oblasti roste zřejmě na jediné lokalitě, která leží na rašelinné louce nedaleko potůčku na rašeliništi V rezervaci.
- Mnium hornum* HEDW. — Na okrajích rašelinišť ve smrkových lesích.
- Mnium punctatum* HEDW. — V rezervaci (VÁŠA).
- Mnium seligeri* JUR. — Rašelinné louky V rezervaci spolu s *Mnium cinclidioides* HÜB. (VÁŠA).
- Paludella squarrosa* (HEDW.) BRID. — V rezervaci (HANDTKE, MÖNKEMEYER 1905, RIEHMER et STOLLE in RIEHMER 1927, KOPSCH; Bryoth. Sax. No 149, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, VÁŠA). Roste na téže lokalitě jako *Mnium cinclidioides* Hüb.
- Philonotis caespitosa* WILS. ad fo. *aristatum* LOESKE vergens — V rezervaci (RÖLL 1912, 1919 — cf. RIEHMER 1927).
- Philonotis fontana* BRID. — V rezervaci (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, STOLLE et RIEHMER in RIEHMER 1927, VÁŠA), Hubertky (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, VÁŠA), kromě toho na rašelinných lukách v celé oblasti.
- Philonotis seriata* (MITT.) LINDB. — V rezervaci (MÖNKEMEYER 1905, RÖLL 1912, SCHORLER, STOLLE et RIEHMER in RIEHMER 1927, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, VÁŠA), Hubertky (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, VÁŠA).
- Plagiothecium curvifolium* SCHLIEPH. — Na okrajích rašelinišť v lesích.
- Plagiothecium ruthei* LAMPR. — V rezervaci (MÖNKEMEYER 1905).
- Pleurozium schreberi* (BRID.) MITT. — Pod Klínovcem, V rezervaci, Mrtvý rybník, Pernínské rašeliniště, malé rašeliniště na jižním okraji Špičáku (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933). Obecný druh na všech vrchovištích.
- Pohlia nutans* (HEDW.) LINDB. — Obecný druh na sušších místech vrchovišť.
- fo. *sphagnetorum* MÖLLER — V rezervaci (BAUER 1900a, MÖNKEMEYER 1905, STOLLE in RIEHMER 1927), Pernínské rašeliniště (BAUER; Bryoth. Boh. No 243), tato forma roste ve středních partiích vrchovišť V rezervaci, Mrtvý rybník, Nad Černou III, Oceán a Buková dolina.
- Pohlia sphagnicola* BR. eur. — V rezervaci (KOPSCH; Bryoth. Sax. No 139, RIEHMER 1927, VÁŠA). Toto je zatím spolu s lokalitou na Velkém Jeřábím jezeře jediný údaj z území ČSSR, avšak pro snadnou možnost záměny s druhem *Pohlia nutans* (HEDW.) LINDB. se dá předpokládat, že bude jistě hojnější.
- Polytrichum commune* HEDW. — V rezervaci (BAUER 1900b, Bryoth. Boh. No 136, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), Pernínské rašeliniště (RÖLL 1919, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), Bludná, Smrcína (RÖLL 1919), Mrtvý rybník (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933). Tento druh roste na všech vrchovištích v oblasti.
- var. *perigoniale* MICHX. in Bryol. eur. — V rezervaci (BAUER 1900b, MÖNKEMEYER 1905, RÖLL 1912 — cf. RIEHMER 1927, VÁŠA).
- subvar. *mamillatum* PODP. — V rezervaci (RÖLL 1912).
- Polytrichum gracile* SMITH — V rezervaci (BAUER 1900b, MÖNKEMEYER 1905, STOLLE in RIEHMER 1927), Pernínské rašeliniště (BAUER; Bryoth. Boh. No 242, RÖLL 1919), Bludná, Smrcína (RÖLL 1919). Tento druh roste v rašelinných smrčínách v celé oblasti.
- fo. *squarrosulum* PODP. — V rezervaci (RÖLL 1912, 1919).
- var. *minus* MEYLAN apud AMANN — V rezervaci (RÖLL 1912, 1919).
- Polytrichum formosum* HEDW. — V lesích na okrajích vrchovišť.

- Polytrichum juniperinum* HEDW. var. *alpinum* SCHIMP. — V rezervaci (RÖLL 1912).
- Polytrichum strictum* Smith — V rezervaci (BAUER 1900b, Bryoth. Boh. No 140, MÖNKE-MEYER 1905, HANDTKE, SCHORLER, RÖLL, STOLLE in RIEHMER 1927, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), Perninské rašeliniště (BAUER 1900a, RÖLL 1919 — cf. RIEHMER 1927, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), Pod Klínovcem (KÄSTNER in RIEHMER 1927, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), malé rašeliniště na jižním okraji Špičáku (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933). Tento druh jsem sbíral na lokalitách V rezervaci, Na vrakách, Na Blatenském příkopu, Visutý most, Mrtvý rybník, Pod cestou, Nad Černou III, Bludná) zde i RÖLL 1919), Perninské rašeliniště, Smrčina (též RÖLL 1919), Oceán a Buková dolina.
- Rhytidiadelphus squarrosus* (HEDW.) WARNST. — Na vlhkých lukách, např. V rezervaci, Perninské rašeliniště.
- Scorpidium scorpidioides* (HEDW.) LIMPR. — Boží Dar (SITENSKÝ 1891), údaj je značně pochybný.
- Sphagnum amblyphyllum* RUSS. — V rezervaci (MÖNKE-MEYER 1905, RÖLL 1912, 1919, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933 — cf. STOLLE 1938), Bludná (RÖLL 1919 — cf. STOLLE 1938). Tento druh jsem sbíral na lučních partiích rašeliniště V rezervaci a Perninského rašeliniště, k němuž se asi bude vztahovat údaj RÖLLŮV (cf. RÖLL 1919 p. 23), který uvádí STOLLE (1938) jako Bludná.
- fo. *parvifolium* (SENDT.) WARNST. — V rezervaci (RÖLL 1912, 1919, FLÖSSNER in STOLLE 1938), Bludná (RÖLL 1919 — cf. STOLLE 1938). Sbíral jsem na lokalitách V rezervaci, Mrtvý rybník, Bludná, Oceán a Buková dolina.
- Sphagnum auriculatum* SCHIMP. — Z oblasti dosud neznám, sbíral jsem na rašeliništi jižně od Špičáku.
- Sphagnum balticum* RUSS. — V rezervaci (RÖLL 1919 — cf. STOLLE 1938), Mrtvý rybník (FLÖSSNER in KÄSTNER et FLÖSSNER 1933 et in STOLLE 1938), Bludná (RÖLL 1919 — cf. STOLLE 1938). Tento druh jsem sbíral na rašeliništích v Rezervaci, Mrtvý rybník, Nad Černou III, Perninské rašeliniště, Bludná, Smrčina, Oceán (údaj DOHNALŮV-DOHNAL et al. 1965 — je postaven na základě mého sběru při společné exkurzi spolu s W. FLÖSSNEREM) a Buková dolina.
- Sphagnum compactum* D. C. — Boží Dar (SITENSKÝ 1891, SCHIEDHAUER in STOLLE 1938), Bludná (RÖLL 1919 — cf. STOLLE 1938). Tento druh jsem v oblasti nesbíral.
- Sphagnum contortum* SCHULTZ — V rezervaci (DITTRICH, KOPSCH et STOLLE in STOLLE 1940, KOPSCH in Bryoth. Sax. No 588), louka severně od Božího Daru (STOLLE 1940); tento druh jsem sbíral pouze na louce v rašeliništi V rezervaci.
- Sphagnum crassicaudum* WARNST. — V rezervaci (RÖLL 1919), avšak STOLLE (1940) po revizi RÖLLOVA herbáře tento druh neuvádí, takže půjde zřejmě o chybné určení. Sám jsem tento druh v oblasti nesbíral.
- Sphagnum cuspidatum* EHRH. — V rezervaci (RÖLL 1912, 1919, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933 — cf. STOLLE 1940), Boží Dar (KRIEGER, DITTRICH, RÖLL 1912, 1919, KÄSTNER in STOLLE 1940, KOPSCH in Bryoth. sax. No 586), Mrtvý rybník (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), Perninské rašeliniště (RÖLL 1919, FLÖSSNER in STOLLE 1940), Bludná (RÖLL 1919 — cf. STOLLE 1940), louka severně od Božího Daru (BAUER 1898a). Tento druh jsem sbíral na lokalitách Na vrakách, Na Blatenském příkopu, V rezervaci, Nad Černou III, Mrtvý rybník, Bludná, Smrčina, Perninské rašeliniště, Oceán a Buková dolina.
- Sphagnum dusenii* C. JENS. — Tento z oblasti dosud neznámý druh jsem sbíral spolu s W. FLÖSSNEREM a Z. DOHNALEM v jezírku na rašeliništi Oceán (cf. DOHNAL et al. 1965).
- Sphagnum eatonii* WARNST. — Slabý druh z okruhu *Sphagnum robustum* RÖLL, uváděný od Božího Daru (KRIEGER in STOLLE 1938).
- Sphagnum faxonii* WARNST. — Slabý druh z okruhu *Sphagnum cuspidatum* EHRH., sbíraný na lokalitě Mrtvý rybník (FLÖSSNER in STOLLE 1938), na téže stanovišti jsem sbíral rovněž rostlinky, odpovídající tomuto druhu.
- Sphagnum fimbriatum* WILS. — Boží Dar (KRIEGER in STOLLE 1938), Na Blatenském příkopu, V rezervaci, Mrtvý rybník (VÁŠA).
- Sphagnum fuscum* v. KLINGGR. — Perninské rašeliniště (RÖLL 1919 — cf. STOLLE 1938 sub Bludná). Sbíral jsem na téže lokalitě a dále na rašeliništi Oceán (cf. DOHNAL et al. 1965).
- Sphagnum girgensohnii* RUSS. — Božídarská a Abertainská oblast (SITENSKÝ 1891), Boží Dar (KRIEGER, KÄSTNER in STOLLE 1938), V rezervaci (RÖLL 1912, 1919 — cf. STOLLE 1938), Bludná (příp. Perninské rašeliniště — RÖLL 1919 — cf. STOLLE 1938). Běžný lesní druh, který roste na okraji všech vrchovišť i v lesích v oblasti.
- Sphagnum imbricatum* RUSS. — Boží Dar (RÖLL 1912, 1919, KÄSTNER, FLÖSSNER in STOLLE 1940), Bludná (RÖLL 1919 — cf. STOLLE 1940), malé rašeliniště na jižním okraji Špičáku (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, VÁŠA).
- Sphagnum inundatum* RUSS. — Boží Dar (RÖLL 1912 — cf. STOLLE 1940), sbíral jsem V rezervaci a na Malém rašeliništi jižně od Špičáku.

Sphagnum magellanicum BRID. — V rezervaci (STOLLE 1940), Boží Dar (BAUER in STOLLE 1940), Mrtvý rybník (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, FLÖSSNER in STOLLE 1940). Tento druh je mnohem hojnější, sbíral jsem jej na rašelinistích V rezervaci, Mrtvý rybník, Nad Černou III, Bludná, Smrčina, Perninské rašelinistě, Oceán a Buková dolina.

Sphagnum molluscum BRUCH. — Boží Dar — V rezervaci (HANDTKE, WEICKER in RABENHORST 1863, BAUER: Bryoth. Boh. No 167, RÖLL 1912, 1919, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933 — cf. STOLLE 1940, KOPSCH in Bryoth. Sax. No 585), Mrtvý rybník, (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), Perninské rašelinistě (RÖLL 1919, FLÖSSNER in KÄSTNER et FLÖSSNER 1933 — cf. STOLLE 1940), Bludná (RÖLL 1919 — cf. STOLLE 1940). V oblasti jsem tento druh zjistil na lokalitách V rezervaci, Na vrakách Nad Černou III, Mrtvý rybník, Bludná, Smrčina, Perninské rašelinistě, Oceán a Buková dolina.

Sphagnum nemoreum SCOP. — Boží Dar (RÖLL 1912, 1919, KÄSTNER, FLÖSSNER, DITTRICH, STOLLE in STOLLE 1938), V rezervaci (MÖNKEMEYER 1905, RÖLL 1912, 1919, BAUER: Bryoth. Boh. No 271, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933 — cf. STOLLE 1938, KOPSCH in Bryoth. Sax. No 465), Pod Klínovcem, Hubertky (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), Perninské rašelinistě (RÖLL 1919, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), Bludná (RÖLL 1919 — cf. STOLLE 1938). Roste na lokalitách Pod Klínovcem, Visutý most, Na Blatenském příkopu, V rezervaci, Na vrakách, Mrtvý rybník, Pod cestou, Nad Černou II, Nad Černou III, Bludná, Smrčina, Perninské rašelinistě, Oceán a Buková dolina.

Sphagnum palustre L. — Boží Dar (REUSS in MATOUSCHEK 1900, KÄSTNER in STOLLE 1940), V rezervaci (RÖLL 1912, 1919, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), rašelinistě jižně od Špičáku (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), Bludná (RÖLL 1919 — cf. STOLLE 1940). Tento druh jsem sbíral na rašelinistích V rezervaci a jižně od Špičáku.

Sphagnum papillosum LINDB. — Boží Dar (KRIEGER, KÄSTNER, FLÖSSNER, STOLLE in STOLLE 1940), V rezervaci (RÖLL 1912, 1919, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, — cf. STOLLE 1940), Perninské rašelinistě (RÖLL 1919, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), Bludná (RÖLL 1919 — cf. STOLLE 1940), Hubertky, rašelinistě jižně od Špičáku (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933). Tento druh jsem sbíral na lokalitách V rezervaci, Hubertky, Mrtvý rybník, Perninské rašelinistě, Oceán a Buková dolina.

Sphagnum plumulosum RÖLL — Boží Dar — V rezervaci (RÖLL 1912, 1919, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933 — cf. STOLLE 1938, VÁŇA), severně od Božího Daru (STOLLE 1938).

Sphagnum pulchrum WARNST. — Přibližné formy jsem sbíral na lokalitách V rezervaci, Mrtvý rybník, Bludná a Oceán.

Sphagnum recurvum P. B. (= *S. mucronatum* RUSS.) — Boží Dar (RÖLL 1912, 1919, KRIEGER, KÄSTNER, FLÖSSNER in STOLLE 1940), V rezervaci (BAUER: Bryoth. Boh. No 275, RÖLL 1912, 1919 — zčásti jako *S. balticum*, *S. brevifolium*, *S. pseudorecurvum*, *S. riparium*, *S. roelli* a *S. schliephackei* — cf. STOLLE 1940, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), Mrtvý rybník (FLÖSSNER in STOLLE 1940, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, KOPSCH in STOLLE 1940), Pod Klínovcem (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933), Perninské rašelinistě, Bludná, Smrčina (RÖLL 1919, zčásti jako *S. balticum*, *S. brevifolium*, *S. pseudomolluscum*, *S. pseudorecurvum* — cf. STOLLE 1940). Obecný druh v celé oblasti, proto neuvádím lokality.

Sphagnum riparium ANGSTR. — Boží Dar (KÄSTNER in STOLLE 1938), V rezervaci (BAUER 1897b, Bryoth. Boh. No 88, 89, MÖNKEMEYER 1905, RÖLL 1912, 1919 — cf. STOLLE 1938), Mrtvý rybník (FLÖSSNER in KÄSTNER et FLÖSSNER 1933 et in STOLLE 1938), Perninské rašelinistě, Bludná (RÖLL 1919 — cf. STOLLE 1938). Tento druh roste v hlubších močálech a příkopech, sbíral jsem ho na lokalitách Na Blatenském příkopu, Hubertky, V rezervaci, Mrtvý rybník, Nad Černou III, Bludná, Smrčina, Perninské rašelinistě, Oceán a Buková dolina.

Sphagnum robustum RÖLL — Boží Dar (RÖLL 1912, 1919, KÄSTNER, FLÖSSNER, KRIEGER in STOLLE 1938), V rezervaci (RÖLL 1912, 1919, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, FLÖSSNER in STOLLE 1938, KOPSCH: Bryoth. Sax. No 463), Mrtvý rybník (FLÖSSNER in KÄSTNER et FLÖSSNER 1933 et in STOLLE 1938), Perninské rašelinistě a Bludná (RÖLL 1919 — cf. STOLLE 1938), Pod Klínovcem, rašelinistě jižně od Špičáku (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933). Běžný druh na všech klečových a lesních vrchovištích v oblasti.

Sphagnum rubellum WILS. — Boží Dar (RÖLL 1912, 1919 in STOLLE 1938), V rezervaci (MÖNKEMEYER 1905, RÖLL 1912, 1919, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, KOPSCH in STOLLE 1938), Perninské rašelinistě, Bludná (RÖLL 1919 — cf. STOLLE 1938). Tento druh jsem sbíral na lokalitách Na Blatenském příkopu, V rezervaci, Mrtvý rybník, Nad Černou III, Bludná, Smrčina, Perninské rašelinistě, Oceán a Buková dolina.

Sphagnum rufescens BR. germ. — Boží Dar (RÖLL 1912, 1919, — cf. STOLLE 1940).

Sphagnum serratum AUST. — Modifikace z okruhu *Sphagnum cuspidatum* EHRH., sbíráná RÖLLEM (1912, 1919, cf. STOLLE 1940) na rašelinistě V rezervaci.

Sphagnum squarrosum PERS. — Boží Dar (SITENSKÝ 1891), V rezervaci (RÖLL 1912, 1919, — cf. STOLLE 1938). Lesní druh, roste na okrajích rašelinist V rezervaci, Mrtvý rybník a Oceán.

Sphagnum subsecundum NEES — Boží Dar (RÖLL 1912, 1919, HESPE, KÄSTNER in STOLLE 1940), V rezervaci (RÖLL 1912, 1919 — cf. STOLLE 1940, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933); sám jsem sbíral na lukách rašeliniště V rezervaci.

Sphagnum tabulare SULLIV. — Boží Dar (Sitenský 1891), od té doby nikým nepotvrzen.

Sphagnum teres ANGSTR. — Boží Dar (FLÖSSNER, KOPSCH in STOLLE 1938). V rezervaci (KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, VÁŇA), dále jsem sbíral na Pernínském rašeliništi.

Sphagnum turgidulum WARNST. — Slabý druh z okruhu *Sphagnum rufescens* BR. germ., udávaný z rašeliniště V rezervaci (RÖLL 1912, 1919, STOLLE — cf. STOLLE 1940).

Sphagnum warnstorffianum DU RUIET — Z oblasti dosud neudávan, roste na rašelinné louce v rašeliništi V rezervaci.

Splachnum ampullaceum HEDW. — Boží Dar (HANDTKE in RABENHORST 1863), V rezervaci (MÖNKEMEYER 1905 — cf. RIEHMER 1926, KOPSCH; Bryoth. Sax. No 523), tento druh jsem našel na lokalitách V rezervaci, Mrtvý rybník, Pernínské rašeliniště a Oceán.

Splachnum ovatum HEDW. — V rezervaci (MÖNKEMEYER 1905 — cf. RIEHMER 1926).

Tomenthypnum nitens (HEDW.) LOESKE — V rezervaci (STOLLE in RIEHMER 1927, KÄSTNER et FLÖSSNER 1933, VÁŇA).

Literatura

- BAUER E. (1893): Beiträge zur Moosflora Westböhmens und des Erzgebirges. — Lotos 13 (= ser. nova) : 57—122.
- (1896a): Einige neue Laubmoosstandorte aus Böhmen. — Dtsch. bot. Mschr. 14 : 82—85.
- (1896b): Beitrag zur Moosflora Böhmens. — Dtsch. bot. Mschr. 14 : 17—19.
- (1897a): Bryologisch-floristische Beiträge aus Böhmen. — Dtsch. bot. Mschr. 15 : 40—45.
- (1897b): Bryologischer Vorbericht aus dem Erzgebirge. — Dtsch. bot. Mschr. 15 : 315—316.
- (1898a): Notiz zur Moosflora des Erzgebirges. — Dtsch. bot. Mschr. 16 : 183—185.
- (1898b): Neue und interessante Moose der böhmischer Flora. — Allg. bot. Z. 1898 : 95—96.
- (1900a): Neue Beiträge zur Kenntnis der Moosflora Westböhmens und des Erzgebirges. — Dtsch. bot. Mschr. 18 : 177—183.
- (1900b): Bryologischer Bericht aus dem Erzgebirge. — Dtsch. bot. Mschr. 18 : 37—40.
- DOHNAL Z. (1960): Ochrana krušnohorských rašeliništ. — Ochrana Přír. 15 : 129—132.
- et al. (1965): Československá rašeliniště a slatiniště. — Praha.
- DOMIN K. (1907): Rudohoří a pruh podrudohorský. Studie fytogeografická. — Arch. přírod. Prozk. Čech 12/5 : 1—138.
- KÄSTNER M. et FLÖSSNER W. (1933): Die Pflanzengesellschaften der erzgebirgischen Moore. — in KÄSTNER M., FLÖSSNER W. et UHLIG J., Die Pflanzengesellschaften des westsächsischen Berg- und Hügellandes, 2, Dresden.
- MATOUSCHEK K. (1900): Bryologisch-floristische Beiträge aus Böhmen IX. — Lotos 20 (= ser. nova) : 294—304.
- MÖNKEMEYER W. (1905): Beiträge zur Moosflora des Erzgebirges. — Hedwigia 44 : 181—192.
- MÜLLER K. (1905): Monographie der Lebermoosgattung Scapania. — Nova Acta Leopold. Carol., Halle, 83 : 1—312.
- RABENHORST L. (1863): Kryptogamen-Flora von Sachsen, der Ober-Lausitz, Thüringen und Nordböhmen, vol. I. — Leipzig.
- RIEHLER E. (1926, 1927): Die Laubmoose Sachsens. — S. B. Isis Dresden, 1925 : 24—72 et 1926 : 17—95.
- RÖLL J. (1912): Zweiter Beitrag zur Moosflora des Erzgebirges. — Hedwigia 51 : 65—115.
- (1919): Viertes Beitrag zur Moosflora des Erzgebirges. — Hedwigia 60 : 12—49.
- SCHADE A. (1924): Die Lebermoose Sachsens. — S. B. Isis. Dresden, 1922/23 : 3—70.
- (1936): Nachträge zum Standortsverzeichnis der Lebermoose Sachsens. — S. B. Isis Dresden 1935 : 18—86.
- SITENSKÝ F. L. (1891): Über die Torfinoore Böhmens in naturwissenschaftlicher und national-ökonomischer Beziehung mit Berücksichtigung der Moore der Nachbarländer. — in: Arch. naturwiss. Landesdurchforsch. Böhmen 6/1, Praha.
- STOLLE E. (1938, 1940): Die Torfinoore Sachsens. — S. B. Isis Dresden, 1936/37 : 85—132 et 1938/39 : 112—164.
- VÁŇA J. (1965): Mechorosty rašeliništ v okolí Hory Sv. Šebestiána v Krušných horách I. (Úvodní část, Hepaticae). — Preslia 37 : 213—220.
- (1966): Mechorosty rašeliništ v okolí Hory Sv. Šebestiána v Krušných horách II. (Musei). — Preslia 38 : 208—213.